

משנה ה

בעל הבית שהיה שתף לשכניו שבמבוי, שותפות של מסחר ולא לשם עירוב, אם **לָזָה** היה שותף **בין וְלָזָה** היה שותף **בין** ולעשות שיתוף בכלי אחד - **אֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב** ולעשות שיתוף למבוי, שהיין המשותף נחשב להם כ"שיתוף" לעניין שבת. אבל אם השותפות היתה **לָזָה בֵּין וְלָזָה בְּשִׁמּוֹן** או אפילו לשניהם ביין אבל היין מונח בשני כלים - **צְרִיכִים** הם **לְעָרֵב** ולעשות שיתוף נוסף להתיר את המבוי.

רבי שמעון אומר: אחד זה שהיה השיתוף לשניהם ביין **וְאֶחָד זֶה** שהיה השיתוף לשניהם ביין ובשמן - **אֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב** - לעשות שיתוף נוסף, שגם שותפות כזאת מועילה לשם שיתוף במבוי:

משנה ו

הַמֵּשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁשָּׁבְתוּ בְּטָרְקְלִין אֶחָד - באולם גדול המחולק על ידי מחיצות שאינן מגיעות לתקרה, וכל חבורה דרה במחיצתה עם פתח נפרד לחצר משותפת, **בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: עֲרוּב לְכָל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה** - כל אחת צריכה לתת פת לעירוב החצר, לפי שחלוקות הן זו מזו, **וּבֵּית הַלֵּל אֹמְרִים: עֲרוּב אֶחָד לְכָלָן** - די שחבורה אחת תתן עבור כולן⁵².

ר' עובדיה מברטנורא
ה שהוא שותף עם שכניו. שבמבוי, לשם שותפות בעלמא ולא לשם עירוב: א"צ לערב. והוא שהיו כולן שותפין בכלי אחד. ודוקא שתופי מבואות הוו ביין כדתנן בכל מערבין ומשתתפין, אבל עירובי חצירות אין מערבין אלא בפת, דעירוב משום דירה הוא ודירה של אדם אין לבו נמשך אלא בפת. ואם שתף שתופי מבואות בפת כל שכן דחשיב טפי וסומכין על אותו שתוף של פת במקום עירוב וא"צ לערב עירובי חצירות, אבל אם נשתתפו ביין או בשאר דברים צריכים לערב עירובי חצירות ואין סומכין על השתוף, כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינוקות: ר"ש אומר כו'. ואין הלכה כר"ש: ו בטרקלין. בית גדול ורחב מושב מלכים וחלקוהו לחמשה וכולן יש להן פתח מן הטרקלין לחצר וצריכים לערב עם שאר בני החצר: בית שמאי אומרים. רשותיהן חלוקים וצריך שכל חבורה וחבורה תתן פת לעירוב החצר: ובית הלל אומרים. אין מחיצה זו חלוק רשות. ובזמן שחלקו הטרקלין למחיצות

גדולות המגיעות לתקרה כולי עלמא לא פליגי דהוי חלוק רשות, משום דהוי פְּשָׁרִים בחדרים ובעליות. כי פליגי דחלקו במחיצות נמוכות שאינן מגיעות לתקרה, ב"ש סברי מחיצה כזו היא חלוק רשות, וב"ה סברי לא היא חלוק רשות:

ביאורים והרחבות

סובר רבי יהודה, שהמבטל אינו חוזר חזכה בחצר עד שישתמש בה במזיד. ורבי מאיר סובר לאסור אף אם השתמש בה בשוגג, גזירה שמא ישתמש בה במזיד.
52. בגמרא (עב, א) למדין בשם רב נחמן, שהמחלוקת בין בית שמאי לבית הלל היא כאשר החבורות מופרדות במסיפס - מחיצה נמוכה העשויה מחתיכות עצים, שאינה גבוהה עשרה טפחים. אבל במחיצה גבוהה עשרה טפחים או יותר, לדברי הכל צריכים לעשות עירוב נפרד לכל חבורה. ויש אומרים שאף במסיפס מחלוקת (וגם במחיצה גבוהה עשרה טפחים).

ר' עובדיה מברטנורא

ז האחין השותפין. הכי קאמר האחין שאוכלין על שלחן אביהם והשותפים האוכלים על שלחן אחד. ואוכלין על שלחן אביהם לאו דוקא, אלא נוטלין מזונותיהן מבית אביהן ואוכלין אותם כל אחד בביתו. וכן השותפין עושים מלאכה אצל בעל הבית אחד בשותפות ונוטלין מזונותיהם מבעל הבית ומוליכין לאכול בבתיהם: וישנים בבתיהם. והם ואביהם [ואחרים] דרים בחצר אחד: צריכין עירוב לכל אחד ואחד. אם רוצים לערב עם אנשי הצרן: מביטל את רשותו. צריך לבטל את רשותו: אימתי בזמן שמוליכין את עירובן. לתת לאחד מבתי שאר בני החצר, והואיל והזקקו לעירוב ושאר דיורין אסרי, אינהו נמי אסרי וצריכין כולן ליתן פת בעירוב הואיל וחלוקין דיוריהן בלינה וגם אין אוכלין על שלחן אביהן ממש אלא כל אחד נוטל פרנסתו ואוכל בביתו: אבל אם היה עירוב. כל החצר בא לבית אביהן, שלא הזקקו לעירוב, שבת שמניחין בו העירוב א"צ ליתן פת: או שאין עמהן דיורין. אחרים, שאין דיורין מזיקים אותם לעירוב א"צ לערב דכחידים דמו:

ומזדים בית הלל, בזמן שמקצתן שרויין בחדרים נפרדים או בעליות - בקומות נפרדות, כלומר, כאשר המחיצות המחלקות את הטרקלין מגיעות עד התקרה, ונחשב כאילו הם שרויים בחדרים או בעליות, שהן צריכין עירוב נפרד לכל חבורה וחבורה:

משנה ז

האחין⁵³ השתפין שהיו אוכלין על שלחן אביהם הדר עמהם בחצר⁵⁴ וישנים בבתיהם ויש בחצר זו גם דירות אחרים - צריכין עירוב נפרד לכל אחד ואחד כשבאים לערב עם דיירי החצר, שמכיון שישנים בבתיהם, אינם נחשבים כדיירי בית אחד. לפיכך אם שכח אחד מהם ולא ערב עם בני החצר כדי להתיר את הטלטול בחצר - מביטל הוא את רשותו בחצר.

אימתי צריך עירוב לכל אחד ואחד? בזמן שמוליכין את עירובן ומניחים אותו במקום אחר - בבית אחד מבני החצר, שהואיל והזקקו לעירוב, ושאר הדיירים אוסרים עליהם, אף הם אוסרים על דיירי החצר, וצריכים כולם לתת חלקם בעירוב. אבל אם היה עירוב בא אצלן - שכל דיירי החצר מניחים אותו בבית אביהם, או שאין עמהן דיורין אחרים בחצר מלבד הם ואביהם - אינן צריכין האחין לערב כלל, הואיל ונוטלים מזונותיהם מבית אביהם (ובית שמניחים בו העירוב, אינו צריך ליתן פת לעירוב, כמבואר בהקדמה):

ביאורים והרחבות

53. הקדמה: כתב הרמב"ם (הל' עירובין א, טז): "כיצד מערבין בחצרות? גובין חלה אחת שלמה מכל בית ובית, ומניחים הכל בכלי אחד בבית אחד מבתי החצר". אולם הבית בו נותנים את העירוב אינו צריך לתת פת לעירוב שהרי בעליו דרים שם ממש והם שותפים לכולם בדירתם.

54. פירוש: האחים שאוכלים על שלחן אביהם, או השותפים האוכלים על שלחן אחד. ואין הכוונה שאוכלים ממש על שלחן אחד, אלא שהיו מקבלים מזונותם מאביהם או מאחד השותפים, וכל אחד אוכלו בביתו.